

Лектор дисципліни
Контактна інформація
лектора (e-mail)

Сторінка дисципліни в
eLearn

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ЗОВНІШНІЙ І ВНУТРІШНІЙ КАРАНТИН РОСЛИН»

Ступінь вищої освіти - Магістр
Спеціальність 202 Захист і карантин рослин
Освітня програма «Карантин рослин»
Рік навчання 1, семестр 1
Форма навчання денна, заочна
Кількість кредитів ЄКТС 4
Мова викладання українська

Сикало Оксана Олексіївна

sukalo_o@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3672>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Зовнішній і внутрішній карантин рослин» є однією з основних початкових дисциплін теоретичної та професійної підготовки магістрів із захисту і карантину рослин. У курсі розглянуто міжнародні вимоги під час імпорту та експорту підкарантинної продукції, вимоги до організації, методів та термінів проведення контрольних обстежень сільськогосподарських угідь, земель не сільськогосподарського призначення з метою виявлення карантинних шкідливих організмів. Вивчають ситуації, які можуть складатись на прикордонних пунктах при проведенні огляду об'єктів регулювання, вимоги, щодо неї. Порядок проведення обстежень сільськогосподарських культур, методи обстежень, прийняття рішень про ліквідацію вогнищ карантинних об'єктів, введення або скасування особливого карантинного режиму.

Завдання сформувані у студентів знання стосовно міжнародних вимог при імпорті, експорті підкарантинної продукції та знань щодо організації, методів та термінів проведення контрольних обстежень сільськогосподарських угідь, земель не сільськогосподарського призначення з метою виявлення карантинних шкідливих організмів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**: • Закон України «Про карантин рослин», «Положення про Державну ветеринарну та фітосанітарну службу України» та інші законодавчі документи.

- методики здійснення державного контролю за діяльністю розсадників, державних сортодільниць, оранжерей і теплиць, діяльність яких пов'язана з обігом рослин, насіння і садивного матеріалу;

- методики організації й проведення систематичних обстежень земель сільськогосподарського призначення і земель лісового фонду, пунктів карантину рослин та прилеглої до них території, місць обігу рослин, продуктів рослинного походження та інших об'єктів регулювання;

- методики проведення спеціальних досліджень спільно з вітчизняними організаціями з карантину і захисту рослин та інших країн щодо оцінки відповідності (невідповідності) об'єктів регулювання фітосанітарним правилам;

вміти:

- використовувати знання і уміння під час проведення інспектування рослин, що ростуть на землях сільськогосподарського призначення, у розсадниках, садах, лісах, відкритому ґрунті, теплицях та в інших місцях, включаючи місця для зберігання, переробки і транспортні засоби для переміщення об'єктів регулювання;

- використовувати професійні спеціалізовані знання та уміння під час запровадження відповідно до законодавства термінових заходів для локалізації та ліквідації карантинних організмів та запобігання їх поширенню;

- виявляти і застосовувати термінові заходи для локалізації та/або ліквідації карантинних організмів з урахуванням фітосанітарного стану, екологічної ситуації і економічної доцільності;

- визначати рівень ризику, прийнятний для зарубіжних країн та зацікавлених партнерів;

- використовувати спеціалізовані знання під час проведення інспектування та фітосанітарної експертизи об'єктів регулювання;

- використовувати спеціалізовані знання під час здійснення координації моніторингу, виявлення та ідентифікації регульованих шкідливих організмів в Україні;

- розробляти проекти нормативно-правових актів у сфері карантину рослин; вести обліки бази даних та інформувати громадськість та зацікавлених партнерів про виявлення, наявність, поширення, локалізацію та за необхідності ліквідацію регульованих шкідливих організмів;

- поширювати інформацію у сфері карантину рослин серед населення щодо поширення та ідентифікації відповідних карантинних організмів;

- визначати і застосовувати різні засоби та заходи захисту рослин від шкідливих організмів з урахуванням фітосанітарного стану, прогнозів різної завчасності;

- використовувати спеціалізовані знання під час здійснення державного контролю за виконанням фітосанітарних заходів та використання біологічних об'єктів логічної ситуації і економічної доцільності;

- використовувати знання і уміння під час проведення інспектування рослин, що ростуть на землях сільськогосподарського призначення, у розсадниках, садах, лісах, відкритому ґрунті, теплицях та в інших місцях, включаючи місця для зберігання, переробки і транспортні засоби для переміщення об'єктів регулювання;

- використовувати професійні спеціалізовані знання та уміння під час запровадження відповідно до законодавства термінових заходів для локалізації та ліквідації карантинних організмів та запобігання їх поширенню;
- виявляти і застосувати термінові заходи для локалізації та/або ліквідації карантинних організмів з урахуванням фітосанітарного стану, екологічної ситуації і економічної доцільності;
- розробляти новітні фітосанітарні заходи та застосувати їх до об'єктів регулювання (продукції рослинного походження).

Набуття компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК04. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові предметні) компетентності (СК)

СК02. Здатність розробляти та реалізовувати програми і проекти у сфері захисту і карантину рослин з урахуванням усіх аспектів вирішуваної проблеми, зокрема, технічних, з використанням GPS-навігації, виробничі, експлуатаційні, комерційні, правові, питання охорони праці та навколишнього середовища.

СК03. Здатність використовувати ефективні методики визначення та ідентифікації шкідливих організмів, проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за стадіями розвитку і етапами органогенезу рослин.

СК04. Здатність розробляти прогностичні моделі та технологічні схеми забезпечення дотримання фітосанітарних вимог дистанційного і стаціонарного фітосанітарного моніторингу.

СК05. Здатність встановлювати та оцінювати сезонну і багаторічну динаміку чисельності регульованих шкідливих організмів та високоефективно застосовувати методи їх ліквідації.

СК07. Здатність обґрунтовувати методики з визначення та ідентифікації шкідливих організмів, проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за стадіями розвитку і етапами органогенезу рослин.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 01. Здійснювати патентний пошук, захищати інтелектуальну власність, уникати порушень інтелектуальної власності інших осіб.

ПРН 03. Здійснювати техніко-економічні розрахунки проектно-конструкторських рішень, аналізувати та оцінювати їх ефективність, екологічні та соціальні наслідки на коротко-та довгострокову перспективу.

ПРН 04. Будувати та досліджувати концептуальні, математичні та комп'ютерні моделі об'єктів і процесів у сфері карантину та захисту рослин, здійснювати оптимізаційні розрахунки.

ПРН 07. Розробляти сезонні, короткострокові, довгострокові прогнози на підставі даних, особливостей біологічного розвитку, розмноження і поширення шкідливих організмів.

ПРН 08. Планувати та управляти науково-дослідними, науково-технічними та/або виробничими проектами із захисту та карантину рослин і дотичних міждисциплінарних питань, базуючись на усвідомленні сучасних тенденцій розвитку науки, техніки та суспільства.

ПРН 10. Упроваджувати найбільш ефективні технології розведення шовковичних шовкопрядів, бджіл, ентомофагів, акарифагів, антагоністів фітопатогенів для використання їх у біологічному захисті посівів.

ПРН 12. Володіти інноваційними підходами та принципами при проведенні аналізу фітосанітарного ризику, досліджень із карантинними організмами, ідентифікації видового складу шкідливих організмів для груп товарів;

ПРН 13. Володіти професійними знаннями щодо фітосанітарної діагностики рослини і продукції рослинного походження, обґрунтовано застосовувати до них фітосанітарні засоби захисту;

**Орієнтовна структура змісту навчальної дисципліни
«ЗОВНІШНІЙ І ВНУТРІШНІЙ КАРАНТИН РОСЛИН»
та орієнтований розподіл навчального часу, год.**

Модуль		Змістовий модуль		Обсяг годин для окремих видів навчальних занять і самостійної роботи					
№	назва	№	назва	лекції	лабора-торні заняття	прак-тичні заняття	семі-нарські заняття	самостійна робота	разом
1.	ВСТУП Модуль 1. Державне управління в сфері карантину рослин	1.1	Фітосанітарні принципи карантину та захисту рослин і їх застосування у міжнародній торгівлі. МСФЗ №1. Глосарій фітосанітарних термінів. МСФЗ № 5.	2			-		
		1.2.	Державне управління у сфері карантину рослин: структура служби в межах країни, повноваження, завдання, напрямки діяльності у структурі сучасної служби.	2		2		4	
		1.3.	Посадові особи, які здійснюють державний контроль з карантину рослин: права, обов'язки.	2		2		4	
		1.4	Тема 3. Фітосанітарні заходи: цілі, розробка, перегляд, внесення змін та прийняття фітосанітарних заходів	2		2		8	
		Всього за модуль 1				8		6	
2.	Модуль 2. Зовнішній карантин рослин	2.1.	Організація і завдання зовнішнього карантину рослин.	2		2		2	
		2.2	Фітосанітарні вимоги до об'єктів регулювання на державному кордоні України.	2		2		2	

		2.3	Міжнародні стандарти, які стосуються загальних процедур: нагляду, огляду, встановлення вільних зон, вільних місць ділянок виробництва рослинної продукції	2		2		4	
		2.4	Фітосанітарний контроль об'єктів регулювання	2		2		2	
		2.5	Умови використання імпортової продукції рослинного походження в Україні.	2		2		4	
		2.6	Характер імпортованих вантажів	2		2		4	
Всього за модуль 2				12		14		18	44
3	Модуль 3. Внутрішній карантин рослин	3.1	Внутрішній карантин рослин: завдання, функції інспектора, законодавча база .	2		2		4	
		3.2	Система сертифікації на експорт	2		2		4	
		3.3	Порядок запровадження та скасування особливого карантинного режиму.	2		2		4	
		3.4	Планування робіт з внутрішнього карантину рослин.	2		2		4	
		3.5	Організація і проведення обстежень на виявлення карантинних шкідливих організмів.	2		2		4	
		3.6	Інспектування об'єктів регулювання	2		2		6	
Всього за модуль 3				10		10		26	46
4	Модуль 4.	4.1.	Виявлення, локалізація та ліквідація вогнищ карантинних шкідливих організмів плодів культур. Порядок накладання та скасування особливого карантинного режиму у вогнищах на території України	2		2		4	

		4.2	Виявлення, локалізація та ліквідація вогнищ карантинних шкідливих організмів квітково-декоративних, овочевих, картоплі та інших пасльонових культур. Порядок накладання та скасування особливого карантинного режиму у вогнищах на території України	2		2		4	
		4.3	Виявлення, локалізація та ліквідація вогнищ карантинних шкідливих організмів зернових культур, кукурудзи, сої тощо. Порядок накладання та скасування особливого карантинного режиму у вогнищах на території України	2		2		2	
		4.4	Виявлення, локалізація та ліквідація вогнищ карантинних бур'янів. Порядок накладання та скасування особливого карантинного режиму у вогнищах на території України	2		2		4	
Разом годин з навчальної дисципліни				30		30		60	120

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Основна література

1. Сикало О.О., Чернега Т.О. Зовнішній і внутрішній карантин рослин, навчальний посібник, 2021. НУБіП України. 307 с.
2. Мовчан О.М. Карантинні шкідливі організми: карантинні шкідники. – Ч.1. – К.: Світ, 2002. – 288 с.
3. О.О. Сикало, О.М. Мовчан, І.Д. Устінов «Карантинні шкідливі організми: карантинні хвороби». – Ч.2. – К.: Світ, 2005. – 411 с.
4. Закон України «Про карантин рослин», прийнятий Верховною Радою України 30 червня 1993 р. № 3348-ХІІ. Та наступні його редакції.

Додаткова література

1. Глосарій фітосанітарних термінів, Додаток № 1: Керівництво за інтерпретацією і застосуванням концепції офіційної боротьби з регульованими шкідливими організмами, 2001 .FAO, Рим.
2. ISPM №2: Структура аналізу фітосанітарного ризику, 2007. Rome, IPPC, FAO.
3. ISPM №11: Аналіз фітосанітарного ризику для карантинних шкідливих організмів, включаючи аналіз ризику для оточуючого середовища і ризику, представляемого живими модифікованими організмами, 2004. Rome, IPPC, FAO.
4. ISPM № 21: Аналіз фітосанітарного ризику для регульованих некарантинних шкідливих організмів, 2004. Rome, IPPC, FAO.

5. Міжнародна конвенція із захисту рослин, 1997 .ФАО, Рим
// https://www.eppo.int/ABOUT_EPP0/convention/EPP0_Conv_ru.pdf
6. МСФЗ № 1. Фітосанітарні принципи карантину та захисту рослин і застосування фітосанітарних заходів у міжнародній торгівлі, 2006. ФАО, Рим.
7. Пилипенко Л.А., Кудіна Ж.Д., Мар'юшкіна В.Я., Устінова А.Ф., Сикало О.О., Філатова Н.К., Демянець Н.А., Ярошенко Л.М. Аналіз фітосанітарного ризику в Україні. – К.: Колоб'іг, 2011. – 34 с.
8. Конвенція про біологічне різноманіття [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.cbd.int/doc/legal/cbd-ru.pdf>. Заголовок з екрану.
9. ЄОКЗР (2011) Стандарт ЄОКЗР РМ 1/2 (8). «Переліки Е\ЄОКЗР А1 і А2 шкідливих організмів, що мають значення для регулювання у якості карантинних шкідливих організмів». У кн.: «Стандарти ЄОКЗР серії РМ 1 – Загальні фітосанітарні шаходи», с. 5-17, ЄОКЗР, Париж (Франція).

Оглядові ресурси:

1. Європейська організації з карантину і захисту рослин (ЄОКЗР)
– Режим доступу: https://www.eppo.int/RESOURCES/eppo_standards
2. Режим доступу: – Режим доступу: <https://www.eppo.int/index>
3. ФАО – Режим доступу: <https://www.ippc.int/ru/publications/76/>;
4. Сайт Держпродспоживслужби України – Режим доступу: <https://dpss.gov.ua/>
5. Фітосанітарія, контроль у сфері насінництва та розсадництва [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dpss.gov.ua/fitosanitariya-kontrol-u-sferi-nasinnictva-ta-rozsadnictva>
6. Міністерство аграрної політики та продовольства
– Режим доступу: <https://minagro.gov.ua/ua>
7. Міністерство захисту довкілля та навколишнього середовища
– Режим доступу: <https://mepr.gov.ua/>
8. Державний реєстр пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні [Електронний ресурс]
– Режим доступу: <https://mepr.gov.ua/content/derzhavniy-reestr-pesticidiv-i-agrohimiaktiv-dozvolenih-do-vikoristannya-v-ukraini-dopovnennya-z-01012017-zgidno-vimog-postanovi-kabinetu-ministriv-ukraini-vid-21112007--1328.html>
9. ПЕРЕЛІК регульованих шкідливих організмів [Електронний ресурс]
– Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0879-19#Text>

10. ПОРЯДОК офіційного встановлення та/або підтримання статусу місця виробництва або виробничої ділянки, вільних від регульованих шкідливих організмів, позбавлення такого статусу, його поновлення та інші умови офіційного встановлення місця виробництва або виробничої ділянки
[Електронний ресурс]

– Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/RE36152.html

11. Діагностичні протоколи

– Режим доступу: https://www.eppo.int/RESOURCES/eppo_standards/pm7_diagnostics

12. Стандарти з аналізу фітосанітарного ризику

– Режим доступу: https://www.eppo.int/ACTIVITIES/plant_quarantine/practicalities